

напрямом сучасної методики навчання іноземних мов. Використання цифрових застосунків забезпечує системний перехід від пасивного розпізнавання слів до їх активного вживання у мовленні. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у вивченні ефективності конкретних цифрових інструментів в умовах українських шкіл та розробці методичних рекомендацій для вчителів іноземної мови.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
2. Лавриш Ю. Е. Індивідуалізація навчання іноземних мов студентів інженерних спеціальностей в умовах цифрового соціуму : монографія. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 352 с.
3. Boroughani T. et al. Mobile-assisted academic vocabulary learning with digital flashcards and self-regulation. *Frontiers in Psychology*. 2023. Vol. 13. URL: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1081901> (дата звернення: 10.04.2026).

Видаш Анастасія

здобувач другого рівня вищої освіти,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Науковий керівник: Дячук Н. М., доктор філософії,

викладач кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови

АВТЕНТИЧНІ ВІДЕОМАТЕРІАЛИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

У сучасних умовах знання англійської мови вже не сприймається як щось додаткове – це фактично базова навичка, яка відкриває доступ до освіти, роботи, інформації та міжнародного спілкування. Особливо це відчувається зараз, коли світ максимально відкритий, а події в Україні змусили багатьох людей взаємодіяти з іншими культурами та країнами. У такій ситуації важливо не просто знати мову на рівні правил, а вміти нею користуватися в реальному житті. Саме тому велика увага приділяється формуванню англомовної лексичної компетентності старшокласників [1, с. 311].

На практиці дуже часто виникає одна і та ж проблема. Учні вчать слова, виконують вправи, засвоюють граматику, але коли справа стосується реального мовлення, то їм складно щось сказати. Вони довго підбирають слова, бояться зробити помилку, або просто не можуть швидко сформулювати думку. Це свідчить про те, що знання є, але вони не переходять у навичку.

Саме тут важливо розуміти, що таке лексична компетентність. Це не просто знання слів, а вміння правильно використовувати їх у мовленні та розуміти інших. Вона включає лексичні навички, знання і здатність застосовувати їх у різних ситуаціях. Тобто учень має не лише пам'ятати слово, а й вміти швидко і доречно його використати [2, с. 16].

Доцільно зауважити, що такий підхід до вивчення мови не зовсім природний. Адже носії вивчають рідну мову зовсім інакше. Їх з дитинства не змушують заучувати таблиці дієслів чи правила – вони слухають, повторюють і поступово починають говорити. Мова формувалася через конкретні ситуації, емоції, взаємодію з іншими людьми. Тобто вона засвоюється як навичка. З наукової точки зору це пояснюється тим, що мовлення пов'язане з так званою процедурною пам'яттю, яка відповідає за автоматизовані дії. Саме вона допомагає нам, наприклад, їздити на велосипеді або грати на музичних інструментах, не задумуючись про кожен рух. Так само і з мовою – коли вона стає частиною цієї пам'яті, людина говорить більш вільно і природно. Натомість традиційне навчання часто базується на декларативній пам'яті, тобто, на запам'ятовуванні правил, слів, форм. Це важливо, але цього недостатньо для розвитку живого мовлення.

У цьому контексті особливої уваги заслуговують автентичні відеоматеріали – оригінальні матеріали, які не створені спеціально для навчання, але використовуються у класі для занурення в мовне середовище. Йдеться про фільми, серіали, інтерв'ю, відеоблоги, новини – усе те, що створюється носіями мови для реального спілкування. Такі матеріали не адаптовані спеціально під навчання, але саме в цьому їхня цінність. Вони показують мову такою, якою вона є насправді, з живою лексикою, різною вимовою, емоціями, інтонацією та культурними особливостями [2, с. 18].

Сучасні школярі фактично живуть у світі відеоконтенту. Вони щодня дивляться ролики, серіали, короткі відео, і для них це один із найзручніших способів сприйняття інформації. Тому використання відеоматеріалів у навчанні виглядає не просто доцільним, а й логічним. Це дозволяє поєднати звичний для учнів формат із навчальною метою.

Однією з головних переваг відео є те, що воно дає контекст використання мови. Учень не просто бачить окреме слово, а розуміє як і коли воно використовується. Навіть якщо частина лексики у відео залишається незрозумілою, загальний зміст можна вловити через ситуацію, міміку, жести, інтонацію. Це значно знижує рівень напруги і страху перед мовою. Замість того, щоб зосереджувати надмірну увагу на кожному незнайомому слові, учень починає сприймати мову більш цілісно. Ще один важливий момент – це ефект занурення. Очевидно, що не всі мають можливість жити в англomовному середовищі, але регулярний перегляд відео частково компенсує це. Коли людина щодня чує мову, навіть якщо вона не все розуміє, мозок поступово починає звикати до звучання, ритму, типових конструкцій. З часом з'являється відчуття, що певні фрази вже «знайомі», навіть якщо вони не були цілеспрямовано вивчені.

Важливу роль у цьому процесі відіграє мотивація учнів. Щоб навчання було ефективним, учень має бути зацікавленим і розуміти навіщо він це робить. Інтерес і мотив не виникають самі по собі – їх потрібно підтримувати протягом усього заняття. Автентичні відеоматеріали добре допомагають у цьому, адже вони привертають увагу, викликають емоції і роблять урок більш «живим».

Водночас важливо не обмежуватися лише переглядом. Потрібно доповнювати його завданнями, які спонукають учнів думати, відповідати на запитання і висловлювати власну думку.

Інтерес до навчання може розвиватися поступово. Спочатку це проста зацікавленість. Потім з'являється бажання дізнатися більше. Далі учень починає ставити запитання, намагатися розібратися глибше. І вже на вищому рівні формується більш усвідомлений інтерес, коли знання починають використовуватися на практиці [3, с. 95].

Цікавим є також поділ на активне і пасивне сприйняття відео. Активний перегляд передбачає повну концентрацію: учень дивиться відео, намагається зрозуміти зміст, може виконувати певні завдання, звертає увагу на нові слова. Пасивний перегляд – це коли відео звучить фоном під час інших занять. Звичайно, активний варіант більш ефективний, але навіть пасивний має свій ефект. Мозок все одно «чіпляє» знайомі слова і поступово формує мовні зв'язки.

Водночас важливо розуміти, що один лише перегляд відео не вирішить усіх проблем. Найкращий результат досягається тоді, коли поєднуються різні підходи: і робота з граматикою, і вивчення лексики, і використання відеоматеріалів. Роль учителя тут також є ключовою – він має правильно підібрати матеріал, враховуючи рівень учнів, їхні інтереси та навчальні цілі. Ще одна проблема полягає в тому, що відео часто сприймають як щось другорядне або розважальне. Через це інколи учні не ставляться до такого виду роботи серйозно. Однак при правильному підході відеоматеріали можуть стати потужним інструментом навчання, який не лише розширює словниковий запас, а й формує впевненість у використанні мови.

У підсумку можна сказати, що автентичні відеоматеріали допомагають зробити процес вивчення мови більш природним. Вони наближають навчання до реального життя, дозволяють учням не просто запам'ятовувати слова, а відчувати як працює мова. Саме це поступово переводить знання з рівня теорії на рівень практики, коли учень починає говорити більш вільно і впевнено.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Курнилович М. О., Гундарєва В. О. The work with videomaterials and their role in foreign language teaching. Сучасні тенденції розвитку лінгвістики та лінгводидактики: матер. IV Всеукр. наук.-практ. конф. Київ: КУБГ, 2023. С. 311-313. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua> (дата звернення 28.03.2026).
2. Смоліна С. В. Методика формування іншомовної лексичної компетенції. Іноземні мови. Київ: Ленвіт, 2010. Вип 4. С. 16-23. URL: [file:///C:/Users/user/Desktop/im_2010_4_4%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/user/Desktop/im_2010_4_4%20(1).pdf) (дата звернення 28.03.2026).
3. Волинський В. П., Красовський О. С., Чорноус О. В., Якушина Т. В. Дидактичні основи створення аудіовізуальних електронних засобів для середньої загальноосвітньої школи: монографія. Київ: Педагогічна думка, 2013. 304 с.

4. URL:<https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/2363/1/%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9.pdf> (дата звернення 28.03.2026).

Вовк Ельвіра

*здобувачка першого рівня вищої освіти,
Харківський національний університет імені Василя Каразіна*

Сідаш Дар'я

*здобувачка першого рівня вищої освіти,
Харківський національний університет імені Василя Каразіна
Науковий керівник: Котова А. В., кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри англійської філології та методики викладання англійської мови,*

РОЗВИТОК КОНЦЕНТРАЦІЇ УВАГИ ЯК КЛЮЧОВОГО SOFT SKILL У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Скільки хвилин сучасний здобувач освіти спроможний концентруватись на іншомовному тексті, перш ніж відчує поштовх перевірити сповіщення на телефоні? Сьогодні концентрація уваги – це одна з найважливіших гнучких навичок (soft skills), яка кардинально впливає на успішність навчання та глибину засвоєння іншомовного матеріалу.

Андре Айланд (André Iland) визначив м'які навички важливими для комунікації, відносини з людьми та для вивчення мов. Більш того, за визначенням Шаліні Верми (Shalini Verma) – це «набута поведінка, яка вимагає цілеспрямованого тренування та сфокусованого застосування (focused application)».

Проте сьогодні реалізації цього сфокусованого застосування перешкоджає феномен «безперервної часткової уваги» (Continuous partial attention – CPA), який був введений Ліндою Стоун (Linda Stone) [5]. На відміну від звичайної багатозадачності, мозок змушений перебувати у стані постійного фонового стресу через страх пропустити інформацію. Як наслідок, це призводить до когнітивного перевантаження (cognitive overload) та формування фрагментарного («кліпового») мислення. Як доводить у своїй фундаментальній праці “The Shallows: What the Internet Is Doing to Our Brains” Ніколас Карп, надмірне цифрове відволікання фізично змінює нейронні зв'язки мозку, руйнуючи здатність до глибокого когнітивного занурення, яке є критично необхідним для засвоєння іноземної мови [1].

Без належної концентрації нова лексика не переходить у довготривалу пам'ять, граматику не засвоюється, а під час аудіювання дефіцит тривалої уваги призводить до втрати контексту.

З огляду на вищезазначене, *мета нашого дослідження* полягає в аналізі концентрації уваги як ключової складової soft skills та визначенні ефективних стратегій її розвитку на уроках іноземної мови. Для досягнення цієї мети